

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
TĖVYNĖS SAJUNGOS-LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ FRAKCIJA**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6273 El. p. tslkd@lrs.lt

J.E. Gitanui Nausėdai, Lietuvos Respublikos Prezidentui

2020 m. rugsėjo 10 d.

Sauliui Skverneliui, Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui

**KREIPIMASIS DĖL DERYBININKO ŽYGMANTO VAIČIŪNO ĮGALIOJIMŲ
SUSTABDYMO**

Jūsų Ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidente,

Gerbiamas Ministre Pirmininke,

kreipiamės į Jus, norėdami išdėstyti savo poziciją dėl Energetikos ministro vedamų derybų dėl bendros Baltijos šalių elektros importo iš trečiųjų šalių principų ir metodikos.

Latvijos perdavimo sistemos operatoriui Augstsprieguma tikls (AST) pavišinus prekybos su trečiosiomis šalimis metodikos projektą paaiškėjo, kad šis šalių suderintas projektas visiškai atspindi Latvijos poziciją ir yra dar blogesnis nei tas, kuris buvo siūlomas pavasarį ir kurį Lietuva prieš kelis mėnesius atmetė.

Nieko nebekalbama apie politinę deklaraciją, kurioje buvo išdėstyti svarbūs principai, tokie kaip importo mokestis iš trečiųjų šalių importuojamai elektrai, elektros energijos kilmės sertifikatų taikymas, kas galėtų apsunkinti vadinamuosius apsikeitimo sandorius tarp Rusijos ir Baltarusijos. Latvijos skelbiamame metodikos projekte šių principų nėra, nepaisant to, kad šalis šiomis dienomis viešai atsisakė pirkti elektrą iš Baltarusijos.

Jau vien dėl paminėtų priežasčių suderintą metodikos projektą galima laikyti visiškai nepriimtiniu Lietuvai, tačiau šalia to paskelbtame metodikos projekte aptinkame ir daugiau netinkamų nuostatų, kurios faktiškai įteisina elektros importą iš Baltarusijos į Lietuvą bei prekybą ja Lietuvos elektros rinkoje, ką griežtai draudžia galiojantis antiastravinis įstatymas.

Projekte įtvirtinta, kad pralaidumus su žemynine Rusija skaičiuoja Latvijos perdavimo sistemos operatorius. Jame taip pat nurodoma, kad dėl nesuprantamų priežasčių Latvija, skaičiuodama pralaidumus, kurie jai reikalingi prekybai su Rusija, kažkodėl įskaičiuoja ir Lietuvos pralaidumus su Baltarusija (padaugintus iš kažkokio koeficiento), nepaisant to, kad pats metodikos projektas skirtas pralaidumų skaičiavimui būtent su Rusija.

Sunku suvokti, kaip mūsų derybininkai galėjo sutikti su baltarusiško skerspjūvio įtraukimu į pralaidumo skaičiavimus prekybai Latvijos Nord Pool Spot prekybos zonoje, kai Lietuva yra nustačiusi, kad po Astravo AE įjungimo prekybiniai pralaidumai šiame skerspjūvyje bus lygūs nuliui. Tai reiškia, kad prekyba elektra iš Baltarusijos tiesiogiai Lietuvos prekybos zonoje yra negalima, tačiau mes sutinkame ir savo parašu tai patvirtiname, kad ji gali patekti į Latvijos

prekybos zoną, o tada per tarpzonines užskaitas sugrįžta į Lietuvos prekybos zoną ir ją prekiaujama Lietuvos elektros rinkoje.

Tai taip pat reiškia, kad mes sutinkame su tuo, kad į Lietuvą iš Baltarusijos teka elektros srautas, už kurį mūsų vartotojai susimoka Baltarusijai per Latvijos prekybos zoną. Tai neabejotinai pažeidžia antiastiravinį įstatymą, nes yra akivaizdu, kad numatomi dideli elektros srautai į Lietuvą iš Baltarusijos bus būtent iš Astravo AE ir būtent ją pasieks mūsų vartotojų pinigai per prekybą elektra Latvijos prekybos zonoje.

Todėl kreipiamės į Jus ragindami nekapituluoti ir nepasirašyti bei netvirtinti šio gėdingo susitarimo dėl metodikos, o toliau laikytis šiuo metu galiojančios prekybos su trečiosiomis šalimis metodikos. Net jei Latvija su Estija ar be jos pasitvirtintų vienašalę metodiką prekybai su Rusija, mūsų padėtis būtų žymiai geresnė nei jei tas pačias ar labai panašias prekybos baltarusiška elektra sąlygas patvirtintume atsakingų Lietuvos pareigūnų parašais.

Taip pat reikalaujame sustabdyti derybininko Žygimanto Vaičiūno įgaliojimus. Likus tik mėnesiui iki Seimo rinkimų yra nepriimtina, kad nueinantis ministras prisiimtų įsipareigojimus, kuriuos kita Vyriausybė privalės atšaukti dėl to, kad jie pažeidžia nacionalinius valstybės interesus.

Prašome Jūsų panaudoti visus Jums pagal šalies Konstituciją suteiktus įgaliojimus apginant gyvybiškai svarbius Lietuvos interesus.

Pagarbiai

Seimo opozicijos lyderis

Gabrielius Landsbergis

Seimo Ekonomikos komiteto l.e.p. pirmininkas

Dainius Kreivys

Seimo Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas

Dr. Žygimantas Pavilionis